

Dagligdag på Grenen

Grenen planlægger en dagligdag, der hjælper de unge til at kunne opfylde de krav, der vil blive stillet, når de på et senere tidspunkt skal i gang med en uddannelse, indgå som medarbejder på en arbejdsplads eller være en del af et socialt fællesskab.

Eksempler på det kan være:

- At stå op om morgenen ved egen hjælp
- At følge en planlagt arbejds- og undervisningsdag
- At deltage i aktivitetsprogrammer
- At tale pænt og respektfuldt til hinanden
- At sørge for personlig hygiejne
- At holde bordskik

Samtidig lægger vi vægt på, at de unge stimuleres og udvikler sig ved at deltage i de fællesskaber, der opstår omkring de sociale aktiviteter, der finder sted på Grenen.

De unge er med til at lave mad, vaske op, gøre rent og vaske tøj. De har også ansvaret for, at der hver morgen bliver ryddet op på værelserne før dagens aktiviteter går i gang.

I fritiden deltager de unge i hobbyaktiviteter og i sport både udendørs og indendørs

Eksempel på aktivitetsplan

Ugedag	Tid	Dag	Tid	Eftermiddag/aften		
Torsdag	07.00	god morgen	14.45 - 15.15	samling i køkkenet/ lige uger ungemøde		
	07.30 - 08.00	morgenmad	15.15 - 15.45	hæve penge i bank/ gøre rent på værelse		
	08.00 - 08.15	gøre sig klar og afgang til skole/værk- sted	16.30 - 18.00	pause		
	08.00 - 14.45	undervisning i skole og på værksted	18.00 - 18.30	aftensmad		
		18.30 - 19.00	pause			
		19.00 - 21.00	FA svømning			
		21.00 - 21.30	pause			
		21.30 - 22.00	aftenkaffe			
		22.00 - 22.15	børste tænder			
		22.15	god nat			
Fredag	07.00	godmorgen	14.45 - 15.15	samling i køkkenet		
	07.30 - 08.00	morgenmad	15.15 - 16.30	PA - cykeltur til Bønnerup Strand eller forhindringsløb i skoven		
	08.00 - 08.15	gøre sig klar/ og afgang til værksted/ skole	16.30 - 18.00	pause		
	08.15 - 14.45	undervisning på værksted og skole	18.00 - 18.30	aftensmad		
		18.30 - 19.30	SA (evt. ungdomsklub)			
		19.30 - 23.00	friaften			
		23.00 - 23.15	børste tænder			
		23.15	god nat			
		Lørdag	09.00	godmorgen	15.00-15.15	samling i køkkenet
			09.30 - 10.00	morgenmad	15.15-16.30	SA, PA, FA, FFA
10.00 - 10.30			pause	16.30-18.00	pause	
10.30 - 13.00	friformiddag		18.00-18.30	aftensmad		
13.00 - 13.40	frokost		18.30-19.00	pause		
13.40 - 15.00	stilletime på egent værelse		19.00-20.00	SA, PA, FA, FFA,		
20.00-22.00	FA					
22.00-23.00	friaften					
23.00-23.15	børste tænder					
23.15	god nat					

Samarbejde med forældrene

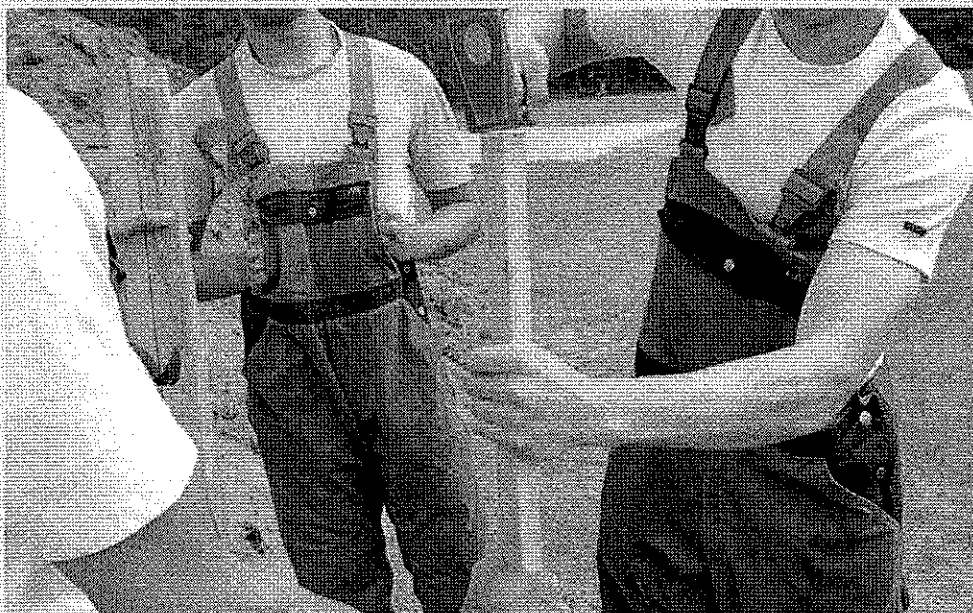
Forældre, der får et barn anbragt på sikret institution, er ofte i en krisesituation. Indlevelse, forståelse og oplysning er derfor nøgleord i vores kontakt med forældrene.

Så snart den unge er ankommet til Grenen, kontakter vi forældrene telefonisk og fortæller, at den unge er hos os. Desuden modtager alle forældre et brev med praktiske oplysninger om opholdet.

Et ophold på en sikret afdeling indebærer, at der kan være begrænsninger i forhold til besøg, telefonsamtaler og brevveksling. Såvel den unge som forældrene bliver ved begyn-

delsen af opholdet informeret om bestemmelserne i magtanvendelsesbekendtgørelsen herunder klagevejledning.

Grenen er underlagt tilsyn i henhold til Grundlovens § 71, stk. 7, for personer, der er underkastet administrativ frihedsberøvelse.

Indslusning og udslusning

Når de unge ankommer til en sikret eller en særligt sikret afdeling på Grenen, gennemgår de et indslusningsforløb, hvor de lærer personalet at kende, og hvor de lærer, hvilke strukturer og hvilket indhold hverdagen vil komme til at bestå af.

Grenen udarbejder løbende en plan for det pædagogiske arbejde. Vi tager kontakt til den unges kommune og hjælper med udredningen af den unges sociale, familiære og økonomiske problemer.

Efter opholdet på den sikrede eller den særligt sikrede afdeling kan den unge flytte til et åbent døgntilbud. Det kan være til en af Grenens åbne afdelinger eller det kan være til en anden døgninstitution. I begge tilfælde kan vi bidrage med viden om den unge til det nye sted, og vi kan være med til at skabe tryghed for den unge i overgangsfasen.

På den åbne afdeling i Randers får de unge et særligt tilrettelagt udslusningsforløb, hvor de med støtte kan lære at bo selvstændigt i egen bolig.

Ved at have både åbne og lukkede afdelinger kan Grenen skabe en høj grad af sammenhæng og overskuelighed for den unge i et samlet forløb.

GRELEN

Den sikrede døgninstitution

Grenen

Hemmedvej 1
8585 Glesborg
Telefon: 86 30 17 37
Tlf.: 86 30 17 37
Fax: 87 79 30 39
E-mail: grenen@ps.rm.dk
www.grenen.rm.dk

Grenen er en sikret døgninstitution for unge mellem 12 og 17 år, der typisk har begået kriminalitet eller af andre årsager skal fastholdes i et socialpædagogisk forløb.

1 Grenen-Grenaa (sikret afd.)

Mogensgade 1a
8500 Grenaa
Fax: 86 33 49 34

2 Grenen-Dalstrup (to særligt sikrede afd.)

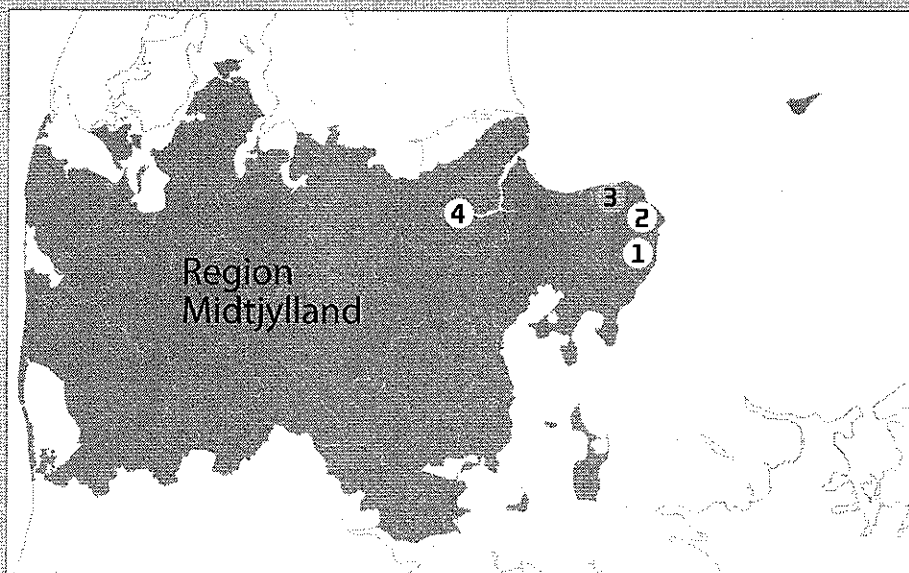
Dalstrupvej 30
8500 Grenaa
Fax: 87 79 62 90

3 Grenen-Glesborg (to åbne afd.)

Hemmedvej 1
8585 Glesborg
Fax: 87 79 30 39

4 Grenen-Randers (åben afd.)

Himmelbovej 27
8900 Randers
Fax: 87 11 94 89

PRESSEMEDDELELSE

Den kriminelle cirkel blev brudt

Samlet forløb i ungdomssanktion ser ud til at virke bedre end delte forløb, viser tal fra den sikrede døgninstitution Grenen

midt
regionmidtjylland

Dato 30.11.2007

Side 1/2

Den sikrede døgninstitution Grenen er tilsyneladende lykkedes med at bryde den onde cirkel, som mange unge havner i, når de først én gang er kommet på kant med loven - nemlig at de vender tilbage til en kriminel løbebane. Det tyder resultatet af en ny undersøgelse på.

Blandt de 14 unge, der har gennemført den toårige ungdomssanktion i ét samlet forløb på Grenen, har næsten halvdelen - 42,9 procent - holdt sig ude af kriminalitet inden for de to år. I samme periode har otte andre unge gennemført et tilsvarende forløb, hvor de har været noget af tiden på Grenen og noget af tiden på andre institutioner eller socialpædagogiske opholdssteder. Af disse unge har kun en fjerdedel formået at holde sig på den rette side af loven inden for de to år.

Undersøgelsen er foretaget af Center for Kvalitetsudvikling i Region Midtjylland. Undersøgelsen er den første af sin art på Grenen siden det samlede forløb blev introduceret på institutionen fra januar 2005.

- Tallene giver os et vigtigt fingerpeg om, at en sammenhængende socialpædagogisk indsats med et uddannelsesforløb er med til at forhindre de unge i at falde tilbage i ny kriminalitet, siger forstander på Grenen, Lars Emil Andersen.

- Selvfølgelig kan vi ikke drage håndfaste konklusioner ud fra én undersøgelse, men jeg ser nogle tendenser, som vi bør arbejde videre med og som bør følges op med flere målinger, siger han.

Regionsrådets formand Bent Hansen har modtaget undersøgelsen med interesse:

- Det har hidtil været meget svært at bryde den negative spiral, som mange unge havner i, når de én gang er blevet idømt en frihedsstaf. Det vil være et fantastisk løft - ikke bare for de unge - men for hele

samfundet, hvis vi her har fundet en metode, der kan bringe markant flere unge på ret køl. Det er helt sikkert noget, som vi skal følge op på, siger han.

Lars Emil Andersen fra Grenen hæfter sig ved, at de unge i det sammenhængende socialpædagogiske forløb, som faldt tilbage i kriminalitet, har begået mindre af den alvorlige kriminalitet end de unge, som var i det delte forløb. Som alvorlig kriminalitet regnes f. eks. vold.

- Når det sammenhængende forløb ser ud til at virke bedre, er det fordi, det skaber et stabilt miljø omkring de unge over lang tid.
- Lidt banalt kan man sammenligne det med, hvad vi gerne vil byde vores egne børn. Det er vigtigt, at mor og far sender de samme signaler til barnet. På samme måde er det afgørende, at de unge på en døgninstitution oplever en ensartet indsats, hvor der ikke er modstrid mellem de pædagogiske metoder, siger Lars Emil Andersen.

En landsdækkende undersøgelse foretaget af Justitsministeriet i 2001-2004 viste, at kun 18,4 procent af 147 anbragte unge havde holdt sig uden for kriminalitet to år efter deres dom.

Fakta om ungdomssanktionen:

Ungdomssanktion blev som begreb indført i straffeloven i 2001. Ungdomssanktion træder i stedet for en ubetinget fængselsstraf, og kan idømmes til unge i alderen 15-18 år. En ungdomssanktion består af tre faser: Et ophold på en sikret institution i op til fire måneder. Derefter ophold på en åben døgninstitution i op til 14 måneder. Og endelig en udslusningsfase i de resterende to år, hvor den unge vil være under kommunalt tilsyn. Den unge kan i udslusningsperioden bo hjemme eller på institutionen.

Fakta om Grenen:

Grenen er en sikret døgninstitution under Region Midtjylland med én sikret, to særligt sikrede og tre åbne afdelinger samt intern skole og værksteder. Grenen er fordelt på fire matrikler i Grenå, Glesborg, Dalstrup og Randers.

En sikret institution bruges blandt andet til anbringelse af børn og unge, der har begået kriminalitet eller som er anbragt til observation.

For yderligere oplysninger:

Lars Emil Andersen, forstander på Grenen, tlf. 86 30 17 37

Søren Johnsen, kontorchef i Børn, Unge og Specialrådgivning i Region Midtjylland tlf. 87 28 40 41

Bent Hansen, regionsrådsformand, tlf. 87 28 50 10 eller 40 31 37 07

NOTAT

Recidiv-opfølgning vedrørende ungdomssanktionsdømte med anbringelse på den sikrede institution Grenen

1. Overblik

Dette notat belyser omfanget og arten af tilbagefald til ny kriminalitet (recidiv) efter idømmelsen af en ungdomssanktion. Formålet er at foretage en foreløbig vurdering af resultaterne af Grenens indsats i forhold til at forhindre recidiv blandt unge idømt en ungdomssanktion i perioden 2003 til 2005.

Dato 15.10.2007

Sagsbehandler: Morten Greve

Tel. +45 8728 4942

morten.greve@stab.rm.dk

Sagsnr. 1-35-73-3-7

Der skelnes mellem Grenens unge i længerevarende, sammenhængende forløb og unge med mere fragmenterede forløb på flere forskellige anbringelsessteder, herunder Grenen. Data vedrørende de unge fra Grenen sammenlignes med data fra en landsdækkende undersøgelse, som dækker ungdomssanktionsdomme fra 2001 til 2004.

Side 1/5

De vigtigste resultater:

- Recidivandele: 57 % for Grenens længerevarende forløb; 75 % for Grenens kortere forløb; 82 % i den landsdækkende undersøgelse.
- Andel af recidivister, som modtog en alvorlig straffelovsanktion (fængel eller ny/forlænget ungdomssanktion): 62,5 % af de unge i længerevarende Grenen-forløb; 83 % for de kortere Grenen-forløb; 75 % for de unge i den landsdækkende undersøgelse.
- Andele med recidiv til alvorlig kriminalitet: 35,7 % af de unge i længerevarende Grenen-forløb; 62,5 % i kortere Grenen-forløb; 62,6 % af de unge fra den landsdækkende undersøgelse.

Grenen har indtil videre opnået overgennemsnitlige resultater både med hensyn til recidiv og med hensyn til alvorligheden af recidivet i gruppen med længerevarende, sammenhængende forløb.

2. Datagrundlag

De foreløbige erfaringer med ungdomssanktionen i landet som helhed er belyst i rapporten "Ungdomssanktionens forløb", offentliggjort af Justitsministeriets Forskningsenhed i november 2006 (se Justitsministeriets hjemmeside www.justitsministeriet.dk).

Analysen rummer bl.a. recidivtal fra hele landet under ét. Denne del af Forskningsenhedens rapport baserer sig på et udtræk fra Det Centrale Kriminalregister (CKR) vedrørende 147 unge idømt ungdomssanktion efter straffelovens § 74 a i perioden fra 1. juli 2001, hvor lovbestemmelsen trådte i kraft, til begyndelsen af januar 2004. I hvert enkelt tilfælde opgives recidiv og evt. sanktion vedrørende perioden fra idømmelsen af ungdomssanktionen og to år frem, hvor den oprindeligt idømte ungdomssanktion var udstået. Det er disse tal, som i denne sammenhæng fungerer som sammenligningsgrundlag for recidivtallene fra Grenen.

Nærværende redegørelses datagrundlag hidrører fra et anonymiseret udtræk fra CKR, som Center for Kvalitetsudvikling har fået foretaget den 4. oktober 2007. Udtrækket omfatter i alt 22 unge, som er idømt ungdomssanktion i perioden fra marts 2003 til juli 2005, og som har haft den behandlingsmæssige del af deres ungdomssanktion (eller dele heraf) i regi af Grenen. Der er i alt seks af de unge, der indgår i dette datasæt, som også indgik i datasættet til Justitsministeriets undersøgelse.

Gruppen på 22 unge er i forbindelse med udtrækket blevet underopdelt i to kategorier: En gruppe på 14 unge med både fase 1 og 2 på Grenen og en anden gruppe på 8 unge med anbringelser i fase 1 og fase 2 på to eller flere forskellige institutioner.

Formålet med denne opdeling er at skelne mellem længerevarende, sammenhængende anbringelsesforløb og mere fragmenterede anbringelsesforløb. Grenen tilbyder kommunerne en sammenhængende socialpædagogisk indsats på institutionens sikrede og åbne afdelingen under henvisning til en faglig vurdering af, at dette vil give et bedre udfald end mere fragmenterede anbringelsesforløb (f.eks. med institutionsskift mellem fase 1 og fase 2). Det har således interesse at sammenligne bl.a. recidivet i de to grupper.

3. Metodiske bemærkninger

Først og fremmest skal det understreges, at en opgørelse baseret på data vedrørende 22 sager fordelt på to grupper uundgåeligt vil være behæftet med usikkerhed, og derfor ikke kan give anledning til at drage håndfaste konklusioner. Redegørelsen skal ses som en foreløbig indikation af, hvordan Grenens sammenhængende socialpædagogiske indsats indtil videre har fungeret i forhold til at forhindre tilbagefald til ny kriminalitet.

Videre er det vigtigt at være opmærksom på, at data ikke giver mulighed for at belyse, endelige kompensere for den selektion, der kan være sket i forbindelse med de anbringende kommuners beslutning om at benytte Grenens tilbud om et sammenhængende forløb på institutionens sikrede og åbne afdelinger eller ej. Der er en risiko for, at der er en systematisk forskel i udvælgelsen af de to grupper.

Sluttelig henledes opmærksomheden på, at opgørelsen vedrørende de unge fra Grenen som sagt overvejende baserer sig på nyere sager end rapporten fra Justitsministeriets Forskningsenhed. Man kan ikke afvise, at der generelt over tid er sket en modning af den socialpædagogiske indsats i forbindelse med ungdomssanktionen, og at det således er problematisk at sammenligne forløb startet i perioden fra 2003 til 2005 med forløb fra 2001 til 2004. I den forbindelse er det dog værd at være opmærksom på, at Forskningsenheden ikke fandt tegn på, at

recidivet havde sammenhæng med, om den pågældende unge var idømt en ungdomssanktion først eller sidst i den periode, som Forskningsenhedens undersøgelse dækker.

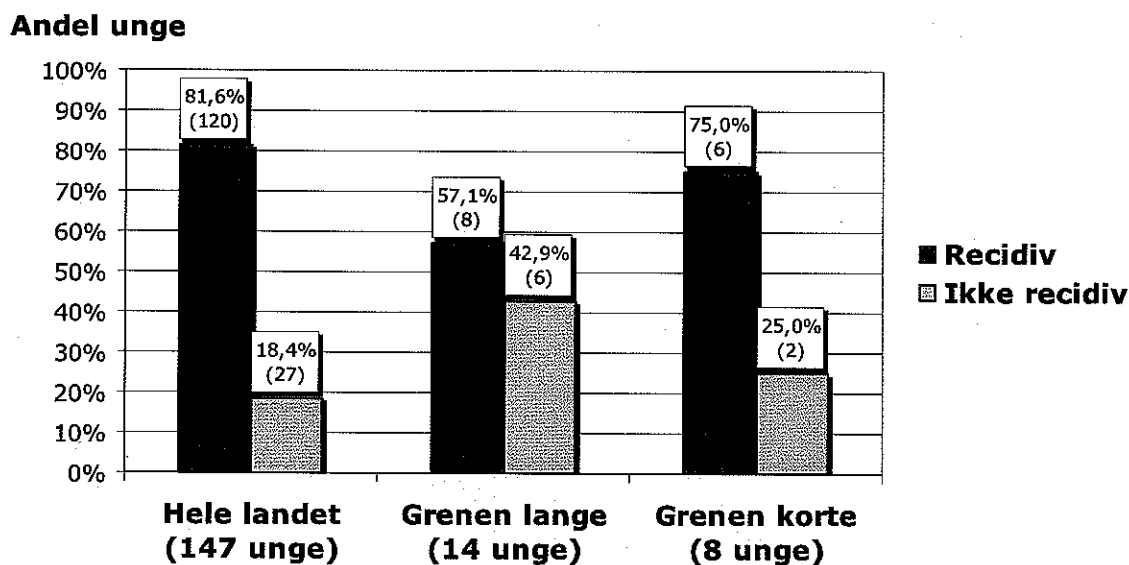
4. Resultater

Som det fremgår af figur 1 nedenfor, viste Forskningsenhedens CKR-udtræk, at der i landet som helhed var en recidiv-andel på knapt 82 % blandt de 147 unge, der havde modtaget en ungdomssanktion i perioden frem til januar 2004 (svarende til, at 120 unge havde recidiveret). Under en femtedel af de unge havde således holdt sig fri af ny straffelovskriminalitet i toårsperioden.

Udtrækket vedrørende de unge i et længerevarende forløb i Grenen gav et lavere recidiv, idet 57 % af de 14 unge i gruppen havde modtaget en sanktion i henhold til straffeloven i den omfattede periode. Forskellen er tæt på at være statistisk signifikant på et 95 %-sikkerhedsniveau – svarende til, at der alt andet lige er godt 5 % chance for at se en forskel af denne størrelsesorden som resultat af en tilfældighed i udtagningen af stikprøven.

I gruppen med kortere forløb i Grenens regi havde 75 % recidiveret i løbet af opfølgingsperioden – tæt på resultatet af Justitsministeriets undersøgelse.

Figur 1: Andel unge med ny kriminalitet

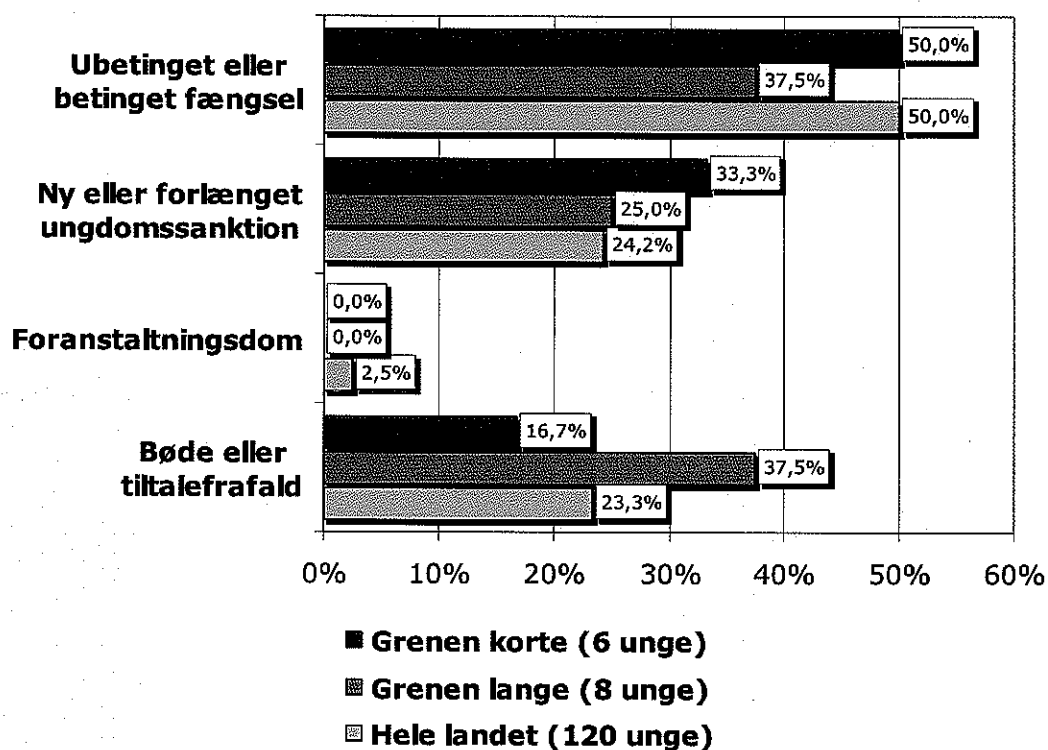

Det har naturligvis også interesse at se på alvorligheden af de straffelovssanktioner, som de unge med tilbagefald til ny kriminalitet er blevet idømt. Figur 2 baserer sig på oplysninger vedrørende den alvorligste straffelovssanktion, som hver enkelt af de unge med tilbagefald har modtaget i perioden.

Det ses, at de 120 unge med recidiv i Forskningsenhedens undersøgelse i knapt 75 % af tilfældene modtog sanktioner i de alvorligere kategorier, betinget/ubetinget fængsel eller ny/forlænget ungdomssanktion, mens samme andel blandt de unge med længerevarende anbringelsesforløb på Grenen var på 62,5 %. Der var her en større andel med sanktioner i den mindre alvorlige kategori, bøde eller tiltalefrafald. Blandt de unge med kortere forløb i Grenens regi var andelen med alvorligt recidiv til gengæld på 83 %.

Med forbehold for det beskedne antal sager fra Grenen er der altså foreløbig tegn på, at de unge med længerevarende forløb har mindre alvorligt tilbagefald end det billede, man ser i landet som helhed og i forbindelse med de mere fragmenterede forløb på bl.a. Grenen.

Figur 2: Idømte sanktioner ved recidiv

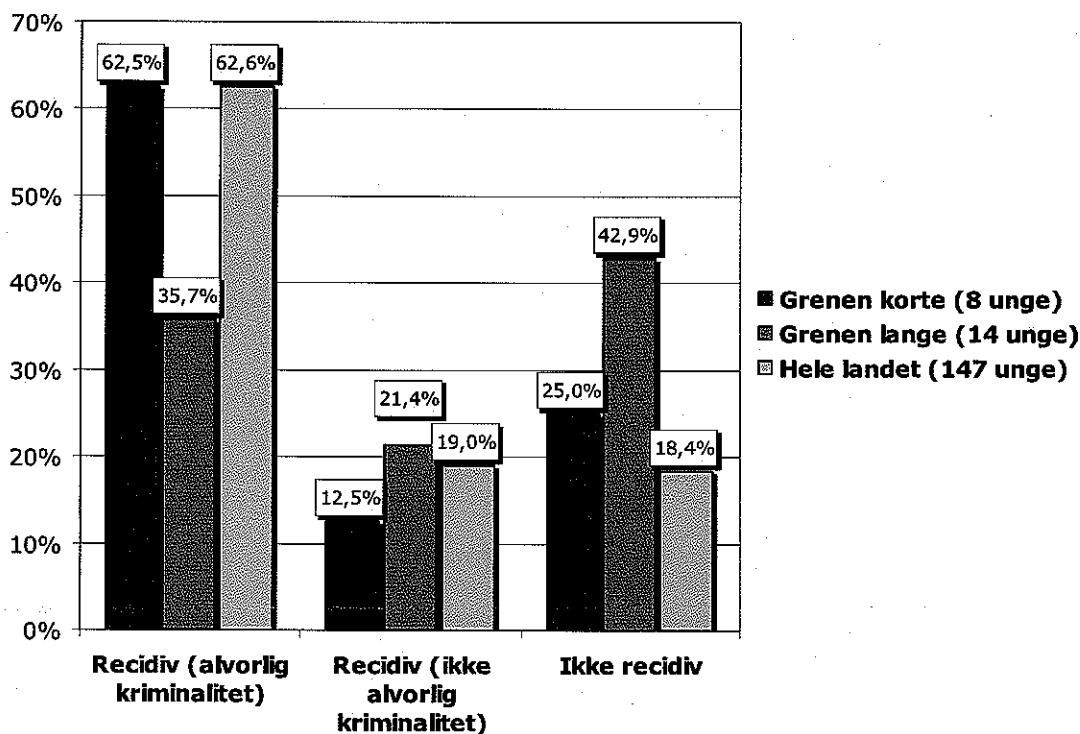
5. Opsamling

Kombinerer man oplysningerne fra figur 1 og 2, og sætter dem i forhold til den samlede gruppe af unge, ses det, at andelen af unge med recidiv til mindre alvorlig kriminalitet er stort set ens i Justitsministeriets undersøgelse og i opfølgningen vedrørende de længerevarende forløb på Grenen (figur 3).

Til gengæld har kun 35,7 % af de unge med længerevarende anbringelser på Grenen begået alvorlig ny kriminalitet sammenlignet med knapt 63 % af de unge fra både Forskningsenhedens undersøgelse og opfølgningen vedrørende de unge med kortere forløb i Grenens regi.

Grenen har med andre ord indtil videre opnået over gennemsnitlige resultater både med hensyn til at forhindre recidiv og med hensyn til at reducere alvorligheden af recidivet i gruppen med længerevarende, sammenhængende forløb.

Figur 3: Alvorlighed af recidiv

6. Perspektiver

Denne opgørelse kan som nævnt ikke danne grundlag for at drage faste konklusioner vedrørende Grenens sammenhængende socialpædagogiske indsats, men data understøtter relevansen af at arbejde videre med at udvikle og dokumentere resultaterne af Grenens sammenhængende behandlingskoncept.

Mere generelt understreger denne opgørelse relevansen af at benytte CKR-data som et pålideligt og lettilgængeligt grundlag for at sammenligne de resultater, der opnås i arbejdet med målgruppen på tværs af institutioner og indsatsstyper. Recidiv-data skal kombineres med andre datatyper, men kan udgøre et centralt og objektivt element i et samlet evalueringsgrundlag.

Igangsættes en tilbagevendende recidiv-opfølgning anbefales det dog at sikre, at der så vidt muligt indsamles nuancerede data, der kan belyse de unges baggrund (herunder selve anbringelsesbaggrunden) med henblik på at kortlægge og, om muligt, tage højde for evt. selektion i fordelingen på forskellige typer af anbringelsesforløb.

Formål og hensigt

Ungdomskommissionens opgave er at foretage en samlet gennemgang af indsatsen mod ungdomskriminalitet og på grundlag heraf komme med indstilling, om hvordan indsatsen kan styrkes med henblik på at gøre den så målrettet og virkningsfuld som muligt. I den forbindelse, sender vi hermed, på egne vegne, forslag til forbedringer.

Disse forslag lever op til ordene i kommissoriet for ungdomskommissionen om at samfundet over for unge, som har begået kriminalitet må reagere klart, og at der samtidig gøres en målrettet indsats for at få de pågældende unge på rette spor.

Vores forslag vedrører alene unge som har begået kriminalitet. Det medtager således ikke det vigtige før kriminelle perspektiv og de nødvendige forebyggende indsatser.

Nedennævnte er en repetition og uddybning af vores bemærkninger i forbindelse med ungdomskommissionens besøg på Grenen den 20. april 2009.

Metaorganisering og organisering af sammenhængende anbringelsesforløb

Størstedelen af alle unge som får domme for kriminalitet begår ny kriminalitet under fuldbyrdelsen af deres domme. Det er snarere reglen end undtagelsen at socialpædagogiske behandlingsforløb som knyttes til fuldbyrdelsen af dommene bryder sammen.

Justitsministeriets Forskningsenhed har således påvist et recidiv på 81,6% af alle unge som er idømt en ungdomssanktion. Dette recidiv finder vel at mærke sted under behandlingsforløbene, og 62,6% af dette recidiv består af alvorlig kriminalitet. Justitsministeriets Forskningsenhed har ligeledes påvist at alle ungdomssanktionsforløb gennemsnitlig består af to uplanlagte institutionsskift.

Det er vores erfaring, at en af forklaringerne på det meget høje recidiv især skyldes, at ungdomssanktionen faktisk ikke kan gennemføres på den måde som den er tiltænkt. Vores væsentligste bud på den ringe effekt af behandlingen er, at der så at sige ikke eksisterer socialpædagogiske døgninstitutioner i Danmark, der med høj kvalitet i pædagogikken og undervisning samt garanti kan rumme kriminelle unge i lange, tæt koordinerede, sammenhængende strukturerede, kontrollerede socialpædagogiske behandlingsforløb. Vi henviser i den forbindelse til recidiv-opfølgning fra 2007 vedrørende ungdomssanktionsidømt med lange og sammenhængende (ubrudte) forløb, udarbejdet af Center for Kvalitetsudvikling¹, som indikerer bedre resultater ved sammenhængende ungdomssanktionsforløb. Det vil sige ubrudte forløb i én institution. For en anden belysning af vigtigheden af at skabe sammenhæng og mening i børn og unges anbringelsesforløb henvises til Bøgholdtprojektet, udarbejdet af Tina Andersen, Århus Universitet, Psykologisk Institut i 2004.

Forklaringen i nærværende tekst på det høje recidiv blandt anbragte kriminelle unge er således ikke at ungdomssanktionen ikke dur, men at betingelserne for at ungdomssanktionen kan omsættes som

¹ Forslag: Adgangen til at evalueringscentre og forskningsenheder kan hente data fra det Centrale Kriminalitetsregister bør forbedres. Det var således en afvigende tilfældighed at Center for Kvalitetsudvikling i 2007 overhovedet fik lov til at få udleveret de data på recidiv som indgår i deres recidiv-opfølgning.

tiltænkt de facto ikke er skabt. I denne sammenhæng er ungdomssanktionen et velundersøgt eksempel på at samfundets forvaltning af sine sanktioner overfor ungdomskriminalitet ikke har nogen effekt. Det samme gælder formodentlig i lige så høj grad andre typer af domme og sanktioner, for det er en generel strukturel mangel, at der ikke kan gennemføres lange og sammenhængende behandlingsforløb af kriminelle unge med anbringelsesforløb på én institution, som et alternativ til den aktuelle tilstand med anbringelsesforløb på to, flere eller mange institutioner.

På baggrund af vores erfaringer antager vi, at grunden til at dette ikke kan lade sig gøre først og fremmest er, at der kun er ganske få socialpædagogiske døgninstitutioner der på tværs af sikrede og åbne pladser med garanti kan rumme og fastholde de unge i lange og sammenhængende socialpædagogiske behandlingsforløb, som de unge vel at mærke ikke kan blive smidt ud af. Inden i sådanne organisationer skal de unge mødes med uddannelse og socialpædagogik der kan fremme deres udvikling og livskvalitet. Det kræver organisationer der kan rammesætte den stabilitet, kontinuitet og sammenhæng der giver mening for de unge. Det er afgørende for at de unge kommer til udvikle sig og tro på deres behandling nytter. Som det er nu bryder behandlingsforløbene sammen og den store indsats er i mange tilfælde spildt.

Hvorfor forholder det sig sådan?

Den nødvendige organisationsdannelse og interne organisering i og af sådanne socialpædagogiske døgninstitutioner - som sådanne ubrudte behandlingsforløb er en forudsætning for - kræver at Staten, KL og Danske Regioner finder sammen om og prioriterer en ny metastyingsmodel, der skal sikre at sådanne socialpædagogiske organisationer i det hele taget skabes, og at organiseringen internt i sådanne organisationer finder sted på en måde som skaber sammenhæng, fastholdelse og kvalitet i anbringelsesforløbene.

I forarbejderne til ungdomssanktionen og i bemærkningerne til lovforslaget tilkendegives nogle præmisser, grundantagelser og intentioner som virker gode og sande, men som ikke kan opfyldes, med mindre de ledsages af metaorganisatoriske, organisatoriske og i det hele taget organiserende tiltag.

Ungdomssanktionen blev skabt i en erkendelse af, at straf ikke i sig selv hjælper. Og af det faktum at unge som blev idømt ubetingede straffe ledsaget af anbringelser i socialpædagogiske døgninstitutioner ikke kunne fastholdes i deres behandlingsforløb. En anden grundantagelse for ungdomssanktionens indførelse er at behandling som skal medføre adfærdskorrektion tager længere tid end varigheden af selve den traditionelle strafudmåling. Disse erkendelser, behandlingsargumentet, fastholdelsesargumentet og varighedsargumentet, er vigtige og må ikke glemmes, hvis nogen i den aktuelle debat skulle overveje at afskaffe ungdomssanktionen.

Ungdomssanktionen blev skabt som et alternativ til en ubetinget fængselsstraf og som en hybrid mellem straf og behandling. Ungdomssanktionen blev formuleret som et struktureret, kontrolleret socialpædagogisk behandlingsforløb af, som udgangspunkt, to års varighed. Den blev tilført et fastholdelsesredskab i form af muligheden for administrativt at beslutte at tilbageføre unge til en sikret afdeling eller til en åben anbringelse, som nødvendige tiltag for at forhindre yderligere, forestående kriminalitet. Ungdomssanktionen kunne ved dom forlænges med op til et halvt år ved

ny kriminalitet. Der skulle som noget nyt udarbejdes en foreløbig handleplan senest 7 dage efter at det kommer til kommunens kendskab at en ung er sigtet for alvorlig kriminalitet. For at skabe mere sammenhæng i ungdomssanktionen blev det i 2007 indført, at der fra begyndelsen af fase 1 skulle tilføres en koordinator, der også skulle fungere som kontaktperson i fase 3. Vi kan i dag konstatere at stort set ingen af disse lovmæssige tiltag tilnærmelsesvist fungerer som det var meningen.

De foreløbige handleplaner udarbejdes sjældent. Det samme gør sig ofte gældende med de endelige handleplaner. Tilbageførsler kan ikke finde sted på grund af diverse flaskehalse og mangler som aggregeres i manglende sikrede pladser. De manglende sikrede pladser er symptomet, årsagerne er mange forskellige flaskehalse i hele "produktionssystemet". De sikrede pladser bruges for eksempel gennemsnitligt i længere og længere tid end tidligere. Det tager for lang tid at få de unge dømt. Koordinatorer bliver sjældent tilknyttet rettidigt fra begyndelsen af fase 1. Behandlingsforløbene består i, at de unge gøres til genstand for flere på hinanden følgende tillidsnedbrydende institutionsskift og behandlingsmæssige miljøskift. Alt dette er til ingen verdens nytte og i værste fald er det et udtryk for samfundsmæssigt omsorgssvigt.

Den ungdomssanktion som skulle være udtryk for samfundets hurtige, effektive og konsekvente svar på ungdomskriminalitet og som skulle være et struktureret og kontrolleret socialpædagogisk behandlingsforløb er blevet til det modsatte. Altså et langsomt, ineffektivt og inkonsekvent svar på ungdomskriminalitet og med kaotiske, fragmenterede og usammenhængende behandlingsforløb.

Det er ikke ungdomssanktionen per se der er noget i vejen med. Den er et ideelt og fleksibelt rammeredskab der i varigheden af fase 1 og 2 og i sit metodiske indhold kan tilpasses den enkelte unges behandlingsbehov. Problemet er at ungdomssanktionen som rammeredskab ikke kan og ikke bliver forvaltet efter hensigten, fordi det ikke er muligt. Påstanden som fremsættes her er at dette skyldes og kalder på metaorganisatoriske forandringer. Det bør ungdomskommissionen skrive meget tydeligt i sine anbefalinger til regeringen.

Konkret anbefales det, at ungdomskommissionen foreslår regeringen, at der på landsplan etableres organisatoriske enheder der godkendes (certificeres og løbende akkrediteres) til at gennemføre sammenhængende ungdomssanktionsforløb. Der henvises til afsnit 5.2 i udkast til ungdomskommissionens rapport, hvori Britta Kyvsgaard gør opmærksom på, at det næppe er kontinuiteten alene, der har betydning for recidivrisikoen, men også måden, hvorpå kontinuiteten sikres, og overgangen mellem faserne forbedres. Vi er enige. Begge dele, altså sammenhængende kapacitet og sammenhængende processer/måder, bør der arbejdes med en opkvalificering af. Både den sammenhængende kapacitet og måden den eksisterende sammenhængende kapacitet anvendes på er utilstrækkelig i Danmark. En national handlingsplan bør udarbejdes for at sikre disse tiltag. Det anbefales at ungdomskommissionen udarbejder forslag hertil.

Det er vores erfaring at kriminelle unge kan fastholdes i sammenhængende forløb, hvis kapaciteten af sammenhængende sikrede og åbne pladser tilrettes i antal og kvalitet. De unge og samfundet har på dette område brug for en behandlingsgaranti for sammenhæng i anbringelsesforløbene. Det kræver tilpasset og ikke mindst organisatorisk sammenhængende kapacitet. Dette er også forudsætningen for at en tilbageførsel altid kan gennemføres efter den oprindeligt erklærede hensigt om hurtighed og konsekvens, hvilket er nødvendigt, hvis det skal have en effekt.

Ungdomskommissionens rapport bør derfor suppleres med en logistisk analyse på aktuel status af den mangelfulde kapacitet i forhold til at sikre sammenhængende og koordinerede

ungdomssanktionsanbringelser og en deraf afledt anbefaling på, hvad der præcist kræves af tilførsel af såvel åbne som sikrede pladser i sammenhængende organisationer. Det ville, efter vores vurdering, opkvalificere ungdomskommissionens rapport, hvis den indeholdte en analyse af de mangelfulde betingelser der er for i det hele taget at gennemføre sammenhængende ungdomssanktionsforløb, og hvis ungdomskommissionen i forlængelse af en sådan analyse kom med afledte forslag. De snart 136 sikrede pladser i Danmark med en høj omsætningskadence og de dertil organisatorisk knyttede knap 50 sammenhængende åbne pladser med en lav omsætningskadence giver et hurtigt og tydeligt billede af, at betingelserne for at gennemføre sammenhængende ungdomssanktionsforløb (cirka 100 forløb per år) mildest talt er ringe.

Et realistisk bud til at opkvalificering af sammenhængende anbringelsesforløb er således, at de sikrede institutioner tilføres cirka 50 åbne pladser og cirka 10 yderligere sikrede pladser og at ungdomssanktionsforløb bør finde sted i dette regi af sikrede døgninstitutioner, ledsaget af løbende komparative målinger på recidiv og øvrige kvalitative parametre for disse forløb, for eksempel i form af akkreditering. Dette kræver metaorganisatoriske ændringer, herunder andre styringsmekanismer end de nuværende rammeaftaler, som hindrer en national styring der sikrer organisationer, der med effekt kan gennemføre sammenhængende anbringelsesforløb.

Denne case med ungdomssanktionen, og særligt dens betingelser i et kritisk historisk lys skulle gerne vise, at kommissionen kan foreslå alle mulige udmærkede nye lovmæssige tiltag i forhold til at bekæmpe ungdomskriminalitet, men hvis ikke de strukturelle betingelser, hvis ikke kapaciteten, organiseringen og top-down styringen medtænkes og bringes på plads inden søsætningen af nye store tiltag, så kan vi lige så godt skyde en hvid pil efter det som vi vil: Nedbringe de unges kriminalitet og få dem på ret spor igen i vores samfund.

Skolegang for anbragte unge

Hvad er regelmæssigt? Undervisningspligten ses som en pligt i 9 år. I folkeskoleloven ophører undervisningspligten efter 9. års regelmæssig skolegang. Det er utydeligt hvad der menes med regelmæssigt og hvem der skal dokumentere den? Hvad er regelmæssigt?

Lad mig tegne et typisk eksempel på situationen for en ung, før anbringelsen på Grenen: Er det ok, eller nok, at der i kommunen har været et tilbud til den unge, men den unge har ikke anvendt det – går den tid fra det ”regelmæssige” undervisningstilbud som Grenen skal give? Hvis ja kan hjemkommunen nægte at betale for skolegangen for den anbragte unge, selv med den unges lave faglige niveau på måske 6.- 7. klasse.

En ret og en pligt

Undervisningen bør for anbragte unge udvides til at være både en ret og en pligt for den unges hjemkommune. Det vil sige, hvis en ung på Grenen er 17-18 år, med et uddannelsesmæssigt niveau på 8. klasse, så skal hjemkommunen ikke kunne hævde, at den unges undervisningspligt er opfyldt og afvise at betale for intern skole. Slet ikke når eller hvis den unge har et ønske om at afslutte sin skolegang hos os. Der er i dag ingen ret for den unge til dette. Der er en henvisning til undervisning under ungdomsskolen eller til VUC, men først fra det 18. år. Det er ikke tilfredsstillende med de problematikker som anbragte unge står med og deres ringe muligheder for at komme på arbejdsmarkedet.

Afgangsprøve på VUC eller på opholdsstedet

For et ungt menneske på 17 år, der ikke har været i det almindelige folkeskolesystem længe, virker det fremmed og stigmatiserende, hvis den unge skal, som det er i dag, til afgangsprøve på den kommunale folkeskole. Prøveformen er heller ikke optimal. Realistisk set har vores unge huller i deres faglighed, i og med at deres skolegang har været afbrudt mange gange. Den typiske anbragte unge, har brug for at vise, at han/hun kan sit stof på det niveau, der er påkrævet. Men med den fragmenterede, afbrudte skolegang vil en prøveform, hvor det er mere tydeligt for den unge, hvad den unge kan blive eksamineret i virke mindre angstprovokerende. Tidligere var det en mulighed for vores unge, at tage prøven gennem VUC, fra de var 17 år. Det var både mindre stigmatiserende, da kursisterne var på samme alder eller ældre end vores unge og prøveformen samtidig bedre, da de unge i fx dansk blev prøvet i temaer som de selv havde udvalgt - således er prøveformen i øvrigt stadig på VUC.

Der bør etableres en mulighed for at anbragte unge under 18 år ikke skal bruge ungdomsskolen eller den lokale folkeskole i forbindelse med afgangsprøve. Der bør både være tale om VUC som en mulighed samtidig med, at der fra centralt hold etableres et censorkorps og en prøveform således der er større mulighed for at afholde afgangsprøve på opholdsstedet. Dette vil også kunne tilgodese de unge, der er anbragt på de sikrede afdelinger.

Undersøgelse af den unges person eller opholdsrum

Der anmodes hermed om at ungdomskommissionen i sin betænkning foreslår at §§ 6, stk. 3, 7, 8 9, 10, 11, 12 og 13 i Bekendtgørelse om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (nr. 893 af 9. juli 2007) vedrørende undersøgelse af den unges person eller opholdsrum udvides til også at omfatte opholdssteder for børn og unge samt døgninstitutioner for børn og unge i ikke sikrede afdelinger for så vidt den unge er anbragt som led i fuldbyrdelsen af en dom.

Mulighederne for undersøgelse af de unges person eller opholdsrum er muligt på sikrede afdelinger, hvis det er nødvendigt for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes eller sikkerhedshensyn iagttages, når et barn eller en ung anbringes på en sikret afdeling, før og efter besøg samt før og efter fravær fra den sikrede afdeling. Denne mulighed kan også anvende, hvis der er bestemte grunde til at antage, at barnet eller den unge på en sikret afdeling er i besiddelse af effekter, hvor besiddelsen medfører, at ordensbestemmelserne ikke kan overholdes eller at sikkerhedshensyn ikke kan iagttages. Hertil er knyttet bestemmelser om at sådanne undersøgelser skal foregå så skånsomt som muligt, at de foregår i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet og mindsteindgrebsprincippet samt at sådanne undersøgelser altid registreres og indberettes til tilsynsmyndigheden og den anbringende kommune.

Når de selvsamme unge efterfølgende anbringes på åbne pladser som et led i fuldbyrdelsen af deres domme vil tilgængeligheden af effekter som medfører at ordensbestemmelser eller sikkerhedshensyn ikke kan iagttages være større og de risici som er forbundet hermed er tilsvarende større. Den lovmæssige hjemmel til at undersøge de unge og deres opholdsrum er imidlertid ikke til stede under deres anbringelse på åbne afdelinger. Politiets muligheder for at gribe ind på en hurtig, præcis og effektiv måde er efter vores erfaring ikke til stede i et omfang som sikre at

sikkerhedshensyn, ordensbestemmelser og ikke mindst behandlingsmæssige hensyn kan iagttages tilstrækkeligt.

Et eksempel er narkotiske stoffer. De er nemt tilgængelige for køb, salg og misbrug i det åbne samfund. Mange kriminelle unge køber, sælger eller misbruger narkotiske stoffer under anbringelse på åbne afdelinger. Servicestyrelsens skriver i håndbog fra 2007 om ungdomssanktionen, at der er klar dokumentation for en sammenhæng mellem misbrug og kriminel adfærd. Det er vores erfaring at misbrug skal, men ikke alene kan, bekæmpes med misbrugsbehandling. Det er tilmed nødvendigt at reducere forekomsten af narkotiske stoffer under institutionsanbringelsen. Brug af narkotiske stoffer er i det hele taget ødelæggende for det socialpædagogiske miljø på døgninstitutioner og underminerer den meget dyre behandling. På samme måde som det på sikrede afdelinger med den samme målgruppe under særlige omstændigheder er tilladt at foretage undersøgelse af person og opholdsrum er der således endnu mere brug for lovhjemmel til under behandlingsforløb på åbne afdelinger, fordi tilgængeligheden og adgangen til uønskede effekter som kan ødelægge behandlingen og sikkerheden er meget større under den åbne anbringelse end under sikrede anbringelser.

Effektiv udnyttelse af varetægtssurrogatperioden, nedbring varigheden af fase 1, tilfør ressourcer og obligatorisk tilbud om undersøgelser

Varetægtssurrogatperioden udnyttes ikke effektivt. I løbet af de sidste ti år er denne periode blevet længere og længere. Både før og efter dom. Tiden skal bruges fornuftigt og der er ingen etisk forsvarlige grunde til at opretholde en indgribende frihedsberøvende foranstaltning i længere tid end der er behov for i forhold til at sikre formålet med en anbringelse. Der kræves mange tiltag for at ændre herpå. Blandt andet i retssystemet. Nedbringelse af den fortsatte varetægtsfængsling efter dom kunne nedbringes ved at tiden efter de 14 dages betænkingsfrist ændres til at blive direkte kommunalt finansieret.

Formålet med ungdomssanktionens anbringelse i fase 1 på en sikret afdeling er at tilvejebringe grundlaget for det videre anbringelsesforløb i fase 2. Det er vores erfaring på Grenen at dette formål i de fleste tilfælde kan opnås i varetægtssurrogatperioden. Hvis det skete kunne den samlede anbringelsesvarighed reduceres og skabe ledig kapacitet. Der er cirka 100 ungdomssanktionsforløb om året. I følge opgørelser fra Justitsministeriets Forskningsenhed er den gennemsnitlige anbringelsesvarighed i fase 1 på cirka to måneder. Det svarer til at fase 1 optager cirka 17 sikrede pladser til en pris af cirka kr. 5.800 om dagen svarende til kr. 35.989.000 om året.

Det anbefales at disse penge i højere grad blev konverteret til obligatoriske tilbud til de unge om screening og pædagogiske/psykologiske undersøgelser til en pris af max. 30.000 per undersøgelse. Det ville medføre, at den samlede varighed af anbringelserne reduceres og at grundlaget for det videre anbringelsesforløb tilvejebringes tidligere, mere sikkert og mere præcist, idet megen pædagogisk behandling i dag foregår på et ikke undersøgt grundlag. Denne tænkning og forvaltning kunne stimuleres ved at fase 1 ændres til at blive direkte kommunalt finansieret.

Rømning

Det foreslås at der til en vejledning til "magtanvendelsesbekendtgørelsen" gives klar vejledning i hvornår det er tilladt at føre eller fastholde unge under rømning fra åben institution.

I den forbindelse er der brug for en konvertering af Straffelovens § 13, stk. 3 til en praksisvejledning, som på en afgrænset måde stipulerer at unge eller børn som anbringende kommune individuelt og skriftligt begrundet skønner er til fare for sig selv eller andre, herunder fare for at begå personfarlig kriminalitet, omfattende berigelseskriminalitet eller omfattende misbrug må føres eller fastholdes, for så vidt det er absolut nødvendigt for at forhindre en rømning, og for så vidt det er forsvarligt under hensyntagen til proportionalitetsprincippet og mindsteindgrebsprincippet.

Ønsker og forslag i en uprioriteret rækkefølge

Det foreslås hermed, at kommissionen overvejer følgende forslag til at forebygge og reducere kriminalitet blandt kriminelle unge.

- Skan en national vision for bekæmpelse af ungdomskriminalitet og sæt nogle nationale mål for recidiv blandt unge med forskellige typer af domme
- Udarbejde en national handlingsplan, der skal sikre at nationale mål nås
- Indfør generel mulighed for at screene unge for psykiske lidelser på sikrede afdelinger, således at præcise, individ afstemte behandlingstiltag kan iværksættes hurtigere og bedre end tilfældet er i dag
- Hvilke tiltag skal sikre at varigheden for anbringelse i varetægtssurrogat reduceres. Det er et retssikkerhedsmæssigt problem, at den gennemsnitlige varighed er blevet længere og længere?
- Unge som har fået ubetingede domme forbliver anbragte på sikrede afdelinger efter betænkningstidens udløb i alt for lang tid. Det er ikke meningen, og det bør vi ikke kunne acceptere i et retssamfund. En ændring af den måde som disse anbringelser finansieres på vil formodentlig fremme hurtigere overgange til afsoning i det fri.
- Udarbejd en national handlingsplan for forebyggelse af kriminalitet, hvor der sættes tidligt og systematisk ind på nogle af de kendte prædiktorer for kriminalitet: Lav begavelse, lav selvkontrol, skulkeri, forældres kriminalitet, manglende forældreevne etc.
- Metaanalyser tyder på gode effekter af kognitive behandlingsmetoder. Disse metoder bør udbredes.
- Tættere samarbejde med psykiatrien
- Bedre styring med at lovgivningen følges af kommunerne.
- Indfør et farlighedskriterium på åbne afdelinger som kommuner kan anvende som anbringelsesgrundlag i ganske særlige tilfælde. Til et såkaldt farlighedskriterium bør knyttes en hjemmel til om nødvendigt at tilbageholde børn eller unge, som er på vej til at rømme. Sagen fra 2007 om den 14 årige drabs"mand" fra Århus kunne måske have været forbygget med et sådant forslag, ligesom et sådan forslag i overensstemmelse med mindsteindgrebsprincippet og proportionalitetsprincippet kan forebygge anbringelse af mindreårige under farlighedskriteriet på sikrede afdelinger.

- Etablér en institutionel infrastruktur, som kan rumme og fastholde unge i lange og sammenhængende anbringelsesforløb.

Øvrige kommentarer

Forskningen peger af og til på, at anbringelse på institution som en risikofaktor. Dette bør suppleres med den viden og erfaring, som vi har med at reducere eller eliminere sådanne risici ved brug af trinreguleringsmetoder og et konstant professionelt mellem menneskeligt nærvær, som fremmer at anbragte unge påvirker hinanden positivt, og som hæmmer/eliminere at anbragte unge påvirker hinanden negativt. I den forbindelse er cost benefit analysen fra Sverige interessant og relevant, idet den kan nuancere debatten om gevinsterne og ulemperne ved døgnanbringelser.

Med venlig hilsen

Michael Aakjær og Lars Emil Andersen

BILAG 5

Danske Regioner
Dampfærgevej 22
2100 København Ø.
Att. Nina Suenson

Dato 05.06.2009

Sagsbehandler: Eva Hallgren

Tel. +45 9699 2929

eva.hallgren@ps.rm.dk

Sagsnr.

Opgørelse over unges ophold på sikret afdeling efter dom til ubetinget fængsel i 2008 samt opgørelse over handleplaner og koordinatore for 2008.

Side 1/19

Vedlagt sendes opgørelse over unges ophold på sikret afdeling efter dom til ubetinget fængsel i 2008.

Endvidere sendes opgørelse over modtagne/ikke modtagne lovpligtige handleplaner for 2008 samt opgørelse over tilknyttede lovpligtige koordinatore.

Det fremgår af førstnævnte opgørelse, at der er sket et markant fald i antal opholdsdage efter dom på Koglen og Sønderbro.

Sammenligner man tallene for 2007 og 2008, ses det, at det samlede antal opholdsdage efter dom er faldet fra 3788 dage (2007) til 3365 dage (2008) svarende til et fald på 423 dage. Fratrækker man et 'overhead' på 14 dage, er der tale om et fald fra 2988 dage (2007) til 2579 dage (2008) svarende til et fald på 409 dage.

Det er glædeligt, at der er sket et mindre fald i antallet af opholdsdage efter dom til ubetinget fængsel. Men tallet er ganske lavet, og der er efter forstandergruppen mening fortsat grund til at nære alvorlig bekymring for situationen omkring unges ophold på sikret afdeling efter dom til ubetinget fængsel samt den tendens, som tilsyneladende fortsat er gældende på området.

Forstandergruppen har tidligere gjort opmærksom på det særdeles u hensigtsmæssige i denne situation, ikke mindst for den enkelte unge og